

118.

570

18574

M. 118. Gesti = ma rahwa

Kalender

ehf

Láht = ramat

1854

aasta peäle párrast meie

Issanda Jesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas,

trükkitud Greßfeli kirjadega.

Märkide selletaminne.

 Noor = fu.	p. párrast.
 Essimenne werend.	p. l. párrast lounat.
 Tais = fu.	e. l. enne lounat.
 Wiinne werend.	P. Pühha.

Von dem Ehrländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt, daß in nachstehenden Lesestücken zum reval-ehstnischen Kalender nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthalten ist.

 Reval-Dom, den 26. Junius 1853.

E. G. Fick, Assessor Consist.

(L. S.) No. 522. Rud. Hirschelmann, Secr.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements abzusetzenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben der Abgetheilten Censur in Darpat die vorschriftmäßige Anzahl von Exemplaren vorgestellt werde.

Dorpat, den 30. September 1853.

Abgetheilte Censor de la Croix.

(L. S.) No. 238.

Párrast meie kalli Jesanda Jesusse Kris-	
tusse sündimist on tännawo aasta	1854
Párrast mailma lomist	5803
Párrast Tallinna üllesehhitamist . . .	635
Párrast Eutterusse õige usso ülle-	
wõtmist	337
Párrast wanna katko	197
Párrast sedda, kui wäggi Pranburgi láks	176
Párrast sedda, kui Toompá põllend .	170
Párrast sure nálja hakkatust	159
Párrast teist katko	144
Párrast meie sure armolisse Reisri Herra	
MADEU PAMEWJES	
sündimist	58
Párrast sedda, kui ta hakkas wallitsema	29

Joulo. ja Wasila = páwa wahhel on:
8 náddalat 4 páwa.

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1Kede	Neäri P.	Uita Jummal!
2Laup.	Abel, Set	☉ 10,50'e.l.

Jesús pöggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

3Pühhap.	P. p. Neäri	Lumme=
4Esmasp.	Metusala	saddo ja
5Teisp.	Simon	wähhä
6Keskäd.	3 Kuninga P.	külma.
7Neljap.	Julianus	Külm
8Kede	Erart	lähhäb kan-
9Laup.	Peatus	gemaks,

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

10Pühhap.	1 P. p. 3 R. P.	☾ 3, 2' e. l.
	Paawli pääw	
11Esmasp.	Erwaim	ja ilmad
12Teisp.	Rein	on selged.
13Keskäd.	Hilarius	
14Neljap.	Robert	Lumme=
15Kede	Erif	saosed ja
16Laup.	Risbert	● 6,51'p.l.

Pulmad Kana:liinas. Joann. 2, 1.

17Pühhap.	2 P. p. 3 R. P.	
	Tönnisse pääw	
18Esmasp.	Alfel	kaunid
19Teisp.	Sara	külmad
20Keskäd.	Maab. Sebast.	ilmad.
21Neljap.	Neto	
22Kede	Madlena	
23Laup.	Eotta	Tuulne

Pealikust Kapernauma:liinas. Matt. 8, 1.

24Pühhap.	3 P. p. 3 R. P.	☾ 0, 16' e. l.
	Paawli ümb.	ilm
25Esmasp.	Polikarpus	ja
26Teisp.	Krisostom	kange
27Keskäd.	Karel	tuisf.
28Neljap.	Samuel	
29Kede	Udelgund	
30Laup.		

Kristus laewa peäl. Matt. 8, 23.

31Pühhap. **4 P. p. 3 R. P.**

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9, ja lähhäb loja kello pool 4. Pääw on pitt 7 tundi, ja 8 17 tundi.

1 Esmasp.	Virid	☉ 4, 36' e. l.
2 Teisp.	Küünla pääw	
3 Keisnäd.	Hanna	
4 Neljap.	Weronika	
5 Rede	Agata	
6 Laup.	Lora	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

7 Pühhap.	9 P.e. Kr.üll. P.	külmad
8 Esmasp.	Salomon	☾ 0, 23' p. l. päwad.
9 Teisp.	Polli	
10 Keisnäd.	Kolastika	
11 Neljap.	Edo	
12 Rede	Eulalia	Pehme
13 Laup.	Elwine	külm.

Külwi: mehhest. Luf. 8, 4.

14 Pühhap.	8 P.e. Kr.üll. P.	Selle
15 Esmasp.	Wauстина	● 6, 18' e. l. järrele lange
16 Teisp.	Jula	
17 Keisnäd.	Konstantia	

Sel kuul on tännawo 28 päwa. 7

18 Neljap.	Konfordia	külm
19 Rede	Sim. Apost.	
20 Laup.	Egarius	ja

Pimmedast tee äres. Luf. 18, 31.

21 Pühhap.	Paasto P.	
22 Esmasp.	Peetri pääw	☉ 8, 49' p. l.
23 Teisp.	Wastla pääw	wahhest
24 Keisnäd.	Maddise p. Tuhka pääw	
25 Neljap.	Wiktorius	lumme:
26 Rede	Nestor	saddo.
27 Laup.	Leander	Tuulne

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

28 Pühhap.	1 P. Paastus.	ilm.
------------	----------------------	------

16mal selle ku päwal tõuseb päike kello 7, lähkäh
loja kello 5. Pääw on 10, õ 14 tundi pikk.

1 Esmasp.	Albinus	
2 Teisp.	Medea	☉ 7,32' p. l.
3 Keelnäd.	Palwe pääw	Külmad
4 Neljap.	Adrian	ja
5 Kede	Angelus	
6 Laup.	Kotwrid	tuisofed

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

7 Pühhap.	2 P. Paastus	ilmad.
8 Esmasp.	Põri pääw	
9 Teisp.	Prudensius	☉ 7,41' p. l.
10 Keelnäd.	Mikeus	Siis
11 Neljap.	Konstantin	
12 Kede	Krefor	tulleswad
13 Laup.	Ernst	kallid

Kristus aiab kurratid wälja. Luf. 11, 14.

14 Pühhap.	3 P. Paastus	sojad
15 Esmasp.	Matilde	kewwadi;
16 Teisp.	Aleksander	● 6,31' p. l.
17 Keelnäd.	Truta	fed

18 Neljap.	Kabriel	päwad.
19 Kede	Josep	
20 Laup.	Olga	Umbfed

5000 meest sõdetakse. Joann. 6, 1.

21 Pühhap.	4 P. Paastus	ja
22 Esmasp.	Kawael	külmad
23 Teisp.	Ziits	päwad.
24 Keelnäd.	Kasimir	☉ 5,1' p. l.
25 Neljap.	Paasto Mar.p.	
26 Kede	Manuel	Wähhe
27 Laup.	Kustaw	külma

Jesus kirowidega wiisatud. Joann. 8, 46.

28 Pühhap.	5 P. Paastus	ja
29 Esmasp.	Kido	tuult.
30 Teisp.	Adonius	
31 Keelnäd.	Tetlaus	

9mal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, lähhab
loja kello 6. Pääw on 12, ja ö 12 tundi pikk.

1 Neljap.	Karjalask. p.	☉ 7,36' e. l.
2 Kede	Pauline	Tuisofed
3 Laup.	Berdinand	ja

Kristusse süsse: sõitmisest. Matt. 21, 1.

4 Pühhap.	6 P. Paastus	wihmased
5 Esmasp.	Maksim	ilmad.
6 Teisip.	Kõlestin	Wahhest
7 Kesknäd.	Aron	wihma
8 Neljap.	Suur Neljap.	☾ 1,53' e. l.
9 Kede	Suur Kede	ja
10 Laup.	Esekiel	wahhest

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

11 Pühhap.	Ülestõusm. P.	tuult.
12 Esmasp.	2 Pühha	
13 Teisip.	3 Pühha	Kuiwad
14 Kesknäd.	Künni pääw	
15 Neljap.	Olimpia	☉ 7,53' e. l.
16 Kede	Karistus	selged
17 Laup.	Rudolf	ilmad.

Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19.

18 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	
19 Esmasp.	Simon	
20 Teisip.	Jakobina	Heitlikud
21 Kesknäd.	Adolarius	ilmad,
22 Neljap.	Kajus	☉ 11,9' e. l.
23 Kede	Jürri pääw	päwa:
24 Laup.	Albert	paiste

Heast karjastest. Joann. 10, 12.

25 Pühhap.	2 P. p. üll. P. Markusse p.	
26 Esmasp.	Esekiel	ning
27 Teisip.	Anastasius	wihma.
28 Kesknäd.	Witalis	Kange
29 Neljap.	Reimund	tuul.
30 Kede	Erast	☉ 5,16' p. l.

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 5, ja lähhab loja kello pool 8. Pääw on pikk 15, ja õ 9 tundi.

1Laup.	Bolbri pääw	Kännad
Ärrikesse aia pärrast. Joann. 16, 16.		
2Pühhap.	3 P. p. üll. P.	sojad
3Esmasp.	† Leidminne	päwad.
4Teisip.	Tio	Külmad
5Keskäd.	Kottard	ja
6Neljap.	Susanna	niisked
7Kede	Ulrika	☾ 8, 12' e. l.
8Laup.	Laas	ilmad.

Kristusse ärraminneisest. Joann. 16, 5.		
9Pühhap.	4 P. p. üll. P.	
10Esmasp.	Kordian	Sojad
11Teisip.	Panfratius	
12Keskäd.	Henriette	wihmased
13Neljap.	Serwatius	
14Kede	Kristjaan	● 10, 26' p. l.
15Laup.	Sohwi	päwad,

Digesi pallumissest. Joann. 16, 23.		
16Pühhap.	5 P. p. üll. P.	wahhest
17Esmasp.	Anton	fa

18Teisip.	Erit	tuulsed.
19Keskäd.	Uggäus	
20Neljap.	Taewa minn. p. (Suur † pääw)	
21Kede	Pontusine	Hea
22Laup.	Mili	

Rõmujast Waimust. Joann. 15, 26.		
23Pühhap.	6 P. p. üll. P.	☽ 2, 19' e. l.
24Esmasp.	Ester	kuu
25Teisip.	Urbanus	aeg.
26Keskäd.	Eduard	Sojad
27Neljap.	Peet	ja
28Kede	Willem	head
29Laup.	Mart	ilmad.

Pühast Waimust. Joann. 14, 23.		
30Pühhap.	Nelli Pühhi	☾ 1, 9' e. l.
31Esmasp.	2 Pühha	

8mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 4, ja lähkää loja kello pool 9. Pääw on pitk 17, agga 6 7 tundi.

1 Teisp.	Kotskal	Soe
2 Kestnäd.	Martellus	
3 Neljap.	Rasmus	ja
4 Rede	Tarius	mürrista:
5 Laup.	Ponimastus	☾ 3, 53' p. l.

Jesús ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

6 Pühhap.	3 aino Jum. P.	mised.
7 Esmasp.	Eufretia	
8 Teisp.	Medardus	Heitlikud
9 Kestnäd.	Pitkem pääw	
10 Neljap.	Wlavius	pawad.
11 Rede	Parnabas	
12 Laup.	Pasilides	

Nikkast mehhest. Luk. 16, 19.

13 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	☉ 1, 41' p. l.
14 Esmasp.	Walerius	Külm,
15 Teisp.	Widi pääw	tuule
16 Kestnäd.	Justina	ja
17 Neljap.	Nikander	

18 Rede	Homerus	wihmaga segga:
19 Laup.	Kermastus	

Surest õhto sõmaast. Luk. 14, 16.

20 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	minne.
21 Esmasp.	Rael	☾ 2, 31' p. l.
22 Teisp.	Karolina	Siis
23 Kestnäd.	Pasilius	wägga
24 Neljap.	Jani pääw	sojad
25 Rede	Webronia	ilmad.
26 Laup.	Jeremias	Soe

Kaddunud lambast. Luk. 15, 1.

27 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	lähhab
28 Esmasp.	Josua	☉ 8, 4' e. l.
29 Teisp.	Peetr. Pawl. p.	weel
30 Kestnäd.	Pilla	suremaks.

9mal selle ku päwal tõuseb päike 3 werendit
pärast kello 2, ja lähhab loja üks werend pärast
kello 9. Pääw on pikk 18 ja üks pool tundi,
agga õ 5 ja üks pool tundi.

1 Neljap.	Leobald	
2 Rede	Heina Mar. p.	Mürrista:
3 Laup.	Kornelius	mised.

Olge armolissed. Luf. 6, 36.

4 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	Wägga
5 Esmasp.	Anselm	☾ 2, 4' e. l.
6 Teisip.	Hektor	foe
7 Keßnäd.	Temetrius	ilm.
8 Neljap.	Kilian	Mürrista:
9 Rede	Kirillus	minne
10 Laup.	7 Wenda	wihmaga.

Rohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

11 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	
12 Esmasp.	Hindrik	
13 Teisip.	Marreta pääw	● 4, 55' e. l.
14 Keßnäd.	Ponawent	
15 Neljap.	Apost. iagg.	Sojad
16 Rede	August	ja
17 Laup.	Aleksius	kuwad

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20.

18 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
19 Esmasp.	Wridrika	
20 Teisip.	Elias	
21 Keßnäd.	Daniel	☾ 0, 7' e. l.
22 Neljap.	Maria Mad.	Rahhe ja
23 Rede	Oskar	mürrista:
24 Laup.	Kristina	mised.

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1.

25 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P. Jakobip.	
26 Esmasp.	Anno	
27 Teisip.	Marta	☾ 2, 56' p. l.
28 Keßnäd.	Plato	Kännad
29 Neljap.	Olowi pääw	sojad
30 Rede	Abdon	päwad.
31 Laup.	Kristwrid	

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 4, ja lähkääb loja kello pool 9. Pääw on ritt 17, agga õ 7 tundi.

Walle prohwetides. Matt. 7, 15.

1 Pühhap. 8 P. p. 3 a. J. P.

Peetri wang.

2 Esmasp. Hannibal

Allati

3 Teisp. Eleasar

E 3, 29' p. l.

4 Kestnäd. Dominikus

Kallis

5 Neljap. Oswald

suine

6 Rede Eugenius

aeg.

7 Laup. Aline

Allesohtusfest maia: piddaiast. Luk. 16, 1.

8 Pühhap. 9 P. p. 3 a. J. P.

Uddused

9 Esmasp. Romanus

ilmad.

10 Teisp. Lauritse pääw

11 Kestnäd. Herm

● 7, 39' p. l.

12 Neljap. Klara

Willud

13 Rede Ello

ja

14 Laup. Eusebius

tuulsed

Jerusalemma ärrarikmissest. Luk. 19, 41.

15 Pühhap. 10 P. p. 3 a. J. P.

Nufki Mar. p.

16 Esmasp. Izaak

pawad.

17 Teisp. Wilibald

18 Kestnäd. Leno

Heitlikud

19 Neljap. Sebald

D 7, 46' e. l.

20 Rede Pärnard

ilmad.

21 Laup. Rut

Soja

Wariserist ja tõlnerist. Luk. 18, 9.

22 Pühhap. 11 P. p. 3 a. J. P.

ja

23 Esmasp. Sakeus

wihmase

24 Teisp. Pertli pääw

pawadega

25 Kestnäd. Ludwig

E 10, 57' p. l.

26 Neljap. Jerenäus

seggatud.

27 Rede Rebhard

28 Laup. Augustin

Hea

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

29 Pühhap. 12 P. p. 3 a. J. P.

Joann. huff.

30 Esmasp. Penjamin

ilm.

31 Teisp. Rebekka

14mal selle ku päwal tõuseb päike 3 werendit
pärast kello 4, ja lähkää loja üks werend pär-
rast kello 7. Pääw on pitt 14 ja üks pool,
agga d 9 ja üks pool tundi.

1 Kestnäd.	Skidius	☾ 8, 9' e. l. Heitlikud ilmad.
2 Neljap.	Lisa	
3 Rede	Reinard	
4 Laup.	Kai	

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

5 Pühhap.	13 P. p. 3a. J. P.	Kaunis soe ilm.
6 Esmasp.	Magnus	
7 Teisip.	Regina	Tuulsed ja
8 Kestnäd.	Mar. sündmin.	
9 Neljap.	Pruno	● 9, 42' e. l.
10 Rede	Sostenes	
11 Laup.	Põri pääw	

Rünnest piddali; többisest. Luf. 17, 11.

12 Pühhap.	14 P. p. 3a. J. P.	willud ilmad.
13 Esmasp.	Amatus	
14 Teisip.	† üllendaminne	Kuiwad
15 Kestnäd.	Nikodemus	
16 Neljap.	Leontina	☽ 2, 17' p. l.
17 Rede	Josepina	

18 Laup.	Kottlob	willud
----------	---------	--------

Mammonast. Matt. 6, 24.

19 Pühhap.	15 P. p. 3a. J. P.	ilmad.
20 Esmasp.	Wausta	Heitlikud
21 Teisip.	Mattense p.	
22 Kestnäd.	Morits	☾ 9, 16' e. l. päwad.
23 Neljap.	Dsea	
24 Rede	Joann. sam.	
25 Laup.	Kleomas	

Raini: liina surnust. Luf. 7, 11.

26 Pühhap.	16 P. p. 3a. J. P.	Wihma: saddo tulega.
27 Esmasp.	Udolv	
28 Teisip.	Wentzel	
29 Kestnäd.	Mihkli pääw	
30 Neljap.	Hironimus	

11mal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ja lähhab loja kello 6. Pääw on pikk 12, ja õ ka 12 tundi.

1 Rede	Wolmar	
2 Laup.	Woldemar.	☿ 3, 22' e. l.

Wee: többisest. Luk. 14, 1.

3 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P. Leifuse P.	
4 Esmasp.	Prants	Külmad,
5 Teisp.	Wides	
6 Kesknäd.	Euisa	sandid,
7 Neljap.	Malo	
8 Rede	Tomasia	wihmased
9 Laup.	Tionisius	☿ 1, 4' p. l.

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

10 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	
11 Esmasp.	Murkard	päwad.
12 Teisp.	Walwriid	
13 Kesknäd.	Teresia	Külmad
14 Neljap.	Kalikstus	ööd.
15 Rede	Heddo	Tuulne
16 Laup.	Kallus	☿ 8, 43' p. l.

Ulwatud innimesest. Matt. 9, 1.

17 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	ja
------------	---------------------	----

18 Esmasp.	Lufase pääw	wihmane
19 Teisp.	Eutsius	aeg.
20 Kesknäd.	Wetisius	Head
21 Neljap.	Ursel	selged
22 Rede	Kel	päwad.
23 Laup.	Sewerin	☿ 10, 41' p. l.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

24 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	
	Lutterusse õige usso ülesw. P.	
25 Esmasp.	Krispin	Seggane
26 Teisp.	Umandus	willo
27 Kesknäd.	Kapitolin	ja niiske
28 Neljap.	Simon Judas	ilm.
29 Rede	Engelbreht	Uddused
30 Laup.	Abalon	päwad.

Runningamehhe poiaht. Joann. 4, 47.

31 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	☿ 11, 48' p. l.
16mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 8, ja lähkäh loja kello pool 6. Pääw on viik 9, õ 15 tundi.		

1 Esmasp.	Pühhadepääw	
2 Teisip.	Singede pääw	Kuiwad
3 Kesknäd.	Kottlieb	ja
4 Neljap.	Ot	külmad
5 Rede	Plandina	ilmad.
6 Laup.	Kasper	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

7 Pühhap.	22 P.p. 3 a. J. P.	Külmemad
8 Esmasp.	Klaas	● 11, 41' e. l.
9 Teisip.	Joobst	pawad
10 Kesknäd.	Martin Lutter	hakkawad
11 Neljap.	Martin Piisk.	tullema
12 Rede	Jonas	lumme-
13 Laup.	Arfadius	saoga.

Kohto : rahhasi. Matt. 22, 15.

14 Pühhap.	23 P.p. 3 a. J. P.	
15 Esmasp.	Leopold	☽ 4, 14' e. l.
16 Teisip.	Ottomar	
17 Kesknäd.	Alweus	Heitlikud

18 Neljap.	Esra	ilmad.
19 Rede	Eisbet	
20 Laup.	Amos	Tuulsed

Jairi tütreft. Matt. 9, 18.

21 Pühhap. | **24 P.p. 3 a. J. P. M. ohw.**
Surnute mälestusse Pühha

22 Esmasp.	Sesilia	☼ 3, 13' p. l.
23 Teisip.	Klement	külmad
24 Kesknäd.	Jofias	pawad,
25 Neljap.	Kadrina pääw	wahhest
26 Rede	Konrad	tuisoga.
27 Laup.	Jetta	Kange

Kristusse süsse, sõitmisest. Matt. 21, 1.

28 Pühhap.	1 Krist. tull. P.	
29 Esmasp.	Ewert	külm.
30 Teisip.	Andresse p.	☼ 7, 50' p. l.

9mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9, ja lähhab loja kello pool 4. Päaw on pikk 7, 3 17 tundi.

1 Kestnäd.	Arend	Külm
2 Neljap.	Kandidus	ja
3 Rede	Tala	lumm
4 Laup.	Parbo	saddo.

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

5 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	Selge
6 Esmasp.	Niggola pääw	taewas
7 Teisp.	Antonie	● 11, 26' p. l.
8 Kestnäd.	Mar. sam.	ja
9 Neljap.	Juhkum	kaunis
10 Rede	Pühhem pääw	
11 Laup.	Elso	lange

Joannes wangi: tornis. Matt. 11, 2.

12 Pühhap.	3 Krist. tull. P.	külm.
13 Esmasp.	Eutisia	
14 Teisp.	Nikafius	☉ 2, 17' p. l.
15 Kestnäd.	Johanna	Pehmed
16 Neljap.	Albinä	ilmad ja
17 Rede	Ignatiüs	lumme:

18 Laup.	Kristow	saddo.
----------	---------	--------

Joannese tunnistusfest. Joann. 1, 19.

19 Pühhap.	4 Krist. tull. P.	
20 Esmasp.	Abraam	
21 Teisp.	Toma pääw	Uddu:
22 Kestnäd.	Peata	☉ 9, 58' e. l.
23 Neljap.	Dagobert	sed
24 Rede	Adam, Ewa	ja
25 Laup.	Joulo	

Immetš: pannemisfest. Luf. 2, 33.

26 Pühhap.	P. p. Joulo. 2 Pühha	
27 Esmasp.	3 Pühha	külmad
28 Teisp.	Süta Laste p.	
29 Kestnäd.	Noa	ilmad.
30 Neljap.	Tawet	☉ 1, 52' p. l.
31 Rede	Silwester	

10mal selle ku päwal tõuseb päike üks werend pärrast kello 9, ja lähhab loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pitk 5 ja üks pool tundi, 8 ja 18 ja üks pool tundi.

Kewwade hakkab 8. Paasiku päwal, kello 11, 51 minuti p. l. Siis on pääw ja õ õhhe pitkused.
 Sui hakkab 9. Janiku päwal, kello 8, 38 minuti p. l. Siis on meil keigepitkem pääw.
 Suggise hakkab 11. Mihkliku päwal, kello 10, 43 min. e. l. Siis on jälle pääw ja õ õhhe pitkused.
 Salwe hakkab 10. Jouloku päwal, kello 4, 30 min. e. l. Siis on meil keigelühhem pääw.

Päwa- ja Ku-warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kaks kord, ja Ku ka kaks kord. Meist sinnatsest warjutamisest ei olle meie maal nähha, kui se teine Ku-warjutamine:

23. Wina:ku päwal. Hakkatus on kello 10, 24 min. ja lõppetus kello 11, 18 min. p. l. Ugga Ku sa se kord mitte paljo warjutatud: temma keige surema warjutamisese surus on kello 10, 51 min. wähye ennam kui üks pool tol.

Wennema Üllema wallitseja sugguselts.

Nikolai se eßsimenne, Keiser ja keige Wennerigi wallitseja, ka Gleswik-Holsteini wallitseja Würst, on sündinud 1796, Janiku 25. päwal. Aleksandra Weodorowna, Keisri praua, Preisi Printsese; sündinud 1798, Heina:ku 1. p.

Aleksander Nikolajewits, Rigi pärria, Tsesarewits ja Suurwürst; on sündinud 1818, Jürri:ku 17. päwal. Temma Praua on: Maria Aleksandrowna, Tsesarewna, Hessene Printsese; sünd. 1824, Heina:ku 27. p.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1843, Mihkliku 8. päwal.

Aleksander Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1845, Künkla:ku 26. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1847, Jürri:ku 10. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst; on sündinud 1850, Meäri:ku 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürsti Printse; on sündinud 1853, Wina:ku 5. päwal.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürst; on sündinud 1827, Mihkli:ku 9. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi Printsese; on sündinud 1830, Janiku 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürst; on sündinud 1850, Künkla:ku 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürsti Printse; on sündinud 1851, Leikusse:ku 22. päwal.

Nikolai Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1831, Heina:ku 27. päwal.

Mikael Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1832, Wina:ku 13. päwal.

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printsess; on sündinud 1806, Joulo:ku 28. päwal.

Maria Nikolajewna, Suurwürosti Printsess; on sündinud 1819, Leikuse:ku 6. päwal. Laulatud õnna Keiserliku Printsii Maksimilian Leugtenbergi prauaks.

Nende lapsed :

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina:ku 23. päwal.

Eugen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Meäri:ku 27. päwal.

Sergei Maksimilianowits, Prints; sündinud 1849, Joulo:ku 8. päwal.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Künla:ku 17. päwal.

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina:ku 4. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto:ku 20. päwal.

Olga Nikolajewna, Suurwürosti Printsess; on sündinud 1822, Leikuse:ku 30. päwal. Lau-

latud Wirtembergi Nigi pärria Karel Briidrik Aleksandri prauaks.

Katarina Michailowna, Suurwürosti Printsess; on sündinud 1827 Leikuse:ku 16. päwal. Laulatud Mecklenburg-Strelitsi ma kunningliku Printsii Georg August Ernst Adolw Karel Ludwigi prauaks.

Maria Pawlowna, Suurwürosti Printsess, Keisri õdde, on sündinud 1786 Künla:ku 4. päwal. Laulatud Weimari ja Eisenahi ma wallitseja Karel Briidriko prauaks.

Anna Pawlowna, Suurwürosti Printsess, Keisri õdde; on sündinud 1795 Meäri:ku 7. p. Laulatud Hollandi ma Kuninga Wilhelmi II. prauaks.

Kronopühhad, mis ue kirriko seäduisse järrele ka Ma kirrikutes tullemad piddada:

1. Jüri:ku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürosti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria, sündimisse pääw.
2. Jüri:ku 23mal päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna nimme pääw.
3. Jani:ku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja keige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse pääw.

4. Heina:ku 1. päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.
 5. Leikusse:ku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Temma Abbi:sa kronimisse pääw.
 6. Leikusse:ku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Suurwürsti Alexander Nikolajewitsi, nimme pääw.
 7. Talwe:ku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse pääw.
 8. Joulo:ku 6mal päwal. Gesamma meie sure Keisri nimme pääw.
- Needsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutlusse päwad.

Hooste-, weiste- ja kauba-ladad.

1. Eesti-ma Rubbermangus.

- Talliinnas: 1) Jani:ku 20masti päwast ku otsani.
 2) Mihkli:ku 26mal, 27mal ja 28mal päwal.
- Rakwerre-liinnas: 1) Neäri:ku 27mal ja 28mal p.
 2) Jani:ku 16mal ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.
- Paide-liinnas: 1) Künla:ku 3mal päwal. 2) Jani:ku 25mal päwal. 3) Mihkli:ku 10mal ja 11mal päwal. 4) Talwe:ku 8mal ja 9mal päwal.
- Haapsalo-liinnas: 1) Neäri:ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli:ku 14mal ja 15mal päwal.

- Paldiski-liinnas: 1) 2sel ja 3mal Künla:ku päwal. 2) Mihkli:ku 21mal ja 22mal päwal.
- Lihhola-liinnas: 1) Esmapäwal enne Wastla päwa. 2) Mihkli:ku 24mal päwal.
- Kaplas: 1) esimesel redel pärrast Mihkli päwa. 2) kolmandamal redel pärrast Neäri päwa.
- Reblastes: 1) Mihkli-päwal ja kaks päwa se järrele. 2) Neäri:ku 23mal ja 24mal päwal.
- Merjama firriko jures: kolmandamal Kristusse tullemisse Pühhal.
- Orital: Neäri:ku 7mal ja 8mal päwal.
- Kollowerres: Neäri:ku 17mal ja 18mal päwal, ja Wina:ku 4mal ja 5mal päwal.
- Jõhwiis: Mihkli:ku 24mal ja 25mal päwal.
- Keila firriko jures: Mihkli p. ja kaks päwa se järrele.
- Jõehtmes: nädal pärrast Mihkli päwa.

Rubbermango kohto kässo järrele ei olle lubba, ei laupäwal egga pühapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimesel argipäwal petama.

2. Lihwlandi-ma Rubbermangus.

- Tarto-liinnas: 1) Kolme kunninga suur saksa laat. 2) Peetri. 3) Maria sündimisse: ning 4) Mihkli-p.

Perno-liinas: 1) 3 nädalat pärrast Jani-päwa üks suur saksa laat. 2) Esmaspäaw ning Teispäaw enne Mihkli-päwa. 3) Esmaspäaw ning Teispäaw pärrast 3mat Kristusse tullemisse pühha.

Willandi-liinas: 1) Kõunla:ku 2sel päwal üks suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani päwal, 3 päwa, ning 3) 24mal Mihkli:ku päwal.

Kurresare-liinas: 1) 6mal Kõunla:ku päwal. 2) Mihkli:ku 15mal, 16mal ja 17mal päwal.

Berro-liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli:ku päwal. 3) Üks suur saksa laat, mis 8 päwa petasse 22sest Kõunla:ku päwast. 4) 10mal Salwe:ku päwal.

Walka-liinas: 1) 12mal Jani:ku päwal. 2) 10mal Leikusse:ku ja 3) 29mal Mihkli:ku päwal.

Rastnas: 8mal ja 9mal Mihkli:ku päwal.

Audrus: 1) 17mal ja 18mal Mihkli:ku päwal.

2) Kede pärrast Wastla päwal.

Põltsama-mõisas: 17mal Mihkli:ku päwal.

Eustiwerre-mõisas: 15mal Wina:ku päwal.

Põrawerre-mõisas: 13mal Mihkli:ku päwal.

Kaanso-mõisas: 30mal Leikusse:ku päwal.

Korti-mõisas, liggi Walka-liina: 15mal Mihkli:ku päwal.

Rappina-mõisas: 4mal ja 5mal Mihkli:ku päwal.

Weski-mõisas, Rambia kihelkonnas: 15mal Wina:ku päwal.

Oldre-mõisas, Helme kihelkonnas: 10mal ja 11mal Mihkli:ku päwal.

Helme-mõisas: 15mal Leikusse:ku päwal.

Tarwaste-mõisas: 29mal Jani:ku päwal.

Wendro-mõisas: 20mal ja 21mal Mihkli:ku päwal.

See on kõik need mõisad, mis on

... ja mis on ...

Eugemisfed.

See sanna leiab head asfet.

Kui monni mees loeb piiblimamatust, et: „Jodiffud ei pea mitte taewa riki pärrima,“ 1 Kor. 6, 10. ja on jubba joobnust Peast omma ilma-
süta naest peksnud, ehk ommad lapsed karwopiddi
kiskunud, woi ladaaego krawis mudda sees üks
öse magganud, woi külnal talwe ööl tee peält
ärreaeksinud, ehk omma rahha kautanud, ehk ter-
wist riffunud, ehk tullesahjo teinud, ehk omma
altari saakramenti önnistust ärreakautanud; ja
möttele nüüd selle raske pühha kirja sanna peäle,
et: „Jodiffud ei pea mitte taewariki pärrima“,
ja arwab siis isse omma mõttele sees ärra, et kui
temma ei sa taewariki omma winalakkumisse pär-
rast, siis ep olle jo muud kofta temmal odata,
kui pörgoriik: se hing wötke selle ramatokesse nou
kuulda:

1. Minne omma õppetaja jure, ja pallu
tedda kui sedda hingekarjast, kes sinno „hinge
eest walwab, ja selle eest peab wastust andma“
(Ebrea ram. 13, 17): „Armas õppetaja, pange
minno nimme ühhe isse lehhe peäle ülles, et ma
tahhan tänapääw wina ärratootada, et ellades
ei pea üks winatill minno kele peäle ennam sama.
Ma ollen kuulnud, et ühhes kihhelkonnas on roh-
kem kui sadda jodiffud nenda teinud, kes nüüd
ennam tilka sedda kurrati lakket omma suhho ei
wötta.“

Ja õppetaja panneb so nimme ülles Maapeälse
lehhe peäle, ja pallub sinno eest, ja pühhad in-
glid pannewad so nimme ülles taewalikko ramato-
sisse, ja rõmustawad sinno pärrast. Wata
Lut. 15, 7. 10.

Kui siis üks kiusaja inimenne tulles jälle
sinnule pahha joki pakkuma, siis ütle: „Kuida
peaksin ma sedda suurt kurja teggema, ja Sum-
mala wasto patto teggema? (1 Mos. 39. 9).
Eks sa tea, et ollen sedda jo ärratootanud!“ —
Ja siis peab ta sind rahhule jätnä, et sinna
jood tännoga omma tobi öllut, ja hoiad omma
wiis meelt Peas; ja temma lakkub wandudes
omma korteri wina ennese sisse, ja waub kui sigga
körtfi pengi alla mahha!

Ja kui onnietü üks kurjateggia ütleks:
 „Agga kas tead, et seal kihhelkonnas, kus rohkem
 kui sadada pärris jodikkud on tootamisse läbbi wi-
 nast korraga lahti sanud, — et seal on ille nende
 arvo ka weel teisi, kes on ka ärratootanud, ja
 onnietü jälle ueste hakkand purjotama? Siis
 tulles sinna ka ilka, ja wotta ennesele süddame
 kinnitust. Sest polle wigga, et sa olled õppe-
 tajale tootand. Egga temma sedda kuulda ei
 sa; se peäle ütle: „Taggane Sadan! (Matt.
 4, 10). Kui nemmad sedda patto on teinud
 omma hinge peäle, siis ei tahha miina sedda
 hirmsat süüd mitte ka ennese hinge peäle wotta!“
 — Siis jättab kiusaja waim sind mahha, ja
 „wata, inglid tulleswad ka sinu jure, ja teniwad
 sind“ (Matt. 4, 11), sest „eks nemmad leif ei
 olle teniad waimud, wäljaläkitud tenistusjeks
 nende pärrast, kes õnnistust peawad pärrima!“
 (Ebreä r. 1, 14)?

Rebbane ja wäht.

Rebbane pillas wähte oia äres: „Mis peäle
 sul hull jalgo, kui sa ei moista jooksta? Sinna
 laist loom!“

Wäht kostis: „Beame kihla, minna josen
 sinust möda!“ — Teggid kaupa.

Wäht ütles: „Minna lubban sinuile weel
 tiit maad ette. Kus sinu sabba on, seal olgo
 minno Pea. Kui ma hüan: Kistsu! — siis panne
 jooksuma.“

Rebbane seisis wähte ninna ette, wäht hat-
 kas ilma temma teadmatta omma mollematte
 tangidega rebbase karrusest sabbast kinni, hüdís:
 „Kistsu!“

Rebbane jooksis omma hinge ärra, ta panni
 kui nool kolm wersta maad rohkeste. Keel suust,
 lootsutas, jäi seisma, põris ümber: „Kus wäht?
 Polle kussagil!“

Wäht lastis temma sabbast lahti, hüdís:
 „Ülete teie ka wimaks järrele sanud? Mul läks
 jubba aeg iggawaks, teid odates!“

Rebbane ütles: „Wötto paggan! Kuida
 sinna seie sanud?“ — piddi kihla tassuma.

Keleto kulutab.

Inglandi maalt tuli üks õppetaja ka es-
 mest lorida suurde Londoni linna, ja kui ta seal

keik muud immelikkud asjad olli ärrawaatnud, siis läks temma ka senna koli, kus tummid õppetakse, ja kus neid monni sadada on kofko korjatud.

Kül se on üks ütlematta suur waew, enne kui need lapsed, mis jubba nenda Ma peäle on süündinud, et nemmad ei sa kuulnud egga rägitud, — ommeti hakkawad kirjutust kätte sama, ja tähtede läbbi teine teisele ommad süddame mõttest ülesandma.

Sesamma maalt tulnud õppetaja, tahtis teada, kas nad Jummal saannast ka monda tundmist saanud?

Tummiide koolmeister ütles: „Kirjotage üks küssiminne kridiga senna musta taawli laua peäle, siis nemmad kirjotawad wastust selle alla.“

Esimesenne küssiminne olli: „Kes on sedda mailma lounud?“

Üks tum astus ette, kirjotas alla: „Algemisses löi Jummal taewast ja maad.“

Teine küssiminne olli: „Mikspärrast on Kristus mailma sisse tulnud?“

Tum kirjotas alla: „Ustaw on se sanna, ja keige wastowõtmisse wäärt, et Kristus Jeesus mailma sisse on tulnud, pattused õnsaks teggema.“

Kolmas küssiminne olli: „Mikspärrast on sind nenda kurdiks ja keletumaks lodud?“

Tum kirjotas alla: „Tõest, Jõsa, sest se on nenda sinno mele pärrast olnud.“ Matt. 11, 26.

Oh teie, isjad ja emmad, siin meie maal, kes teie monnikord ka muido ja omma ennese laiskusse pärrast ütlete: „Minno laps on nenda rummalaks jubba lodud, et ta ei sa ramatut pähhä!“ Mis teie sest arwate, kui Inglise kolist tummid wiimselt „istuwad laudas Abraami, Isaki ja Jakobiga taewarikis;“ — ja teie ning teie laste wasto saab se sanna kulunud: „Minna ei olle teid ellades tunitud, tagganege minnust ärra!“

Sedda rasket sanna kuulmast hoidko meid. Keiki Se, kel ep olle mitte hea meel pattuse surmast, waid et ta peab pattust pöörra, ja ellama.

Õppetusse kõnned.

1. Pabberi leht.

Üks naene sõitis möda küllasid, wannad

nartsjo hilpud kofko ostma. Küül sai neid wälja-
kistud ja etterodud kappi taggant ja kasti poh-
jast, säangi seest ning pengi alt, laudilt ning
räästa alt, isse mustad ja märitud, et ei tahhaks
hea melega kegi kät külge pista.

Nad said keif pabberi wabrikusse widud,
paia sees kedetud, sebiga ärrapestud, pu otsas
kuwatud, kärede wahhel katti leigatud, jälle suurde
patta kema, nago weddel leem keif üks roog.

Jubba hakkati sõaladega wäljatõstetama,
willase ride peäle kuwatama, itka uuz leht peäle,
jälle rie wahhele. Sured kõrged pakkid. Ueste
wälja woetud, kuwatud, plegitud, limitud, tri-
gitud: agga mis kallis puhhas selge pabber; ja
mis ta enne olli? wannad mustad hilpo narrud!

Ma mõtlesin: Kui inimeste kunst ja tarkus
moistab neist sittust nifuggust puhhas asja ette
tua, et misfuggune narro ei tahtnud sandilaps
maast ülles wõtta, se saab nüüd kirjalehheks kun-
ninga poia ramato sisse: oh küül woib siis keige-
wäggewam Jummal ka minno waesest ussist sõ-
dud mulla ihhuist ja sumisekkehast wümsel päwal
üht kenna kallist inglipallet ettetua, mis peab
parrem paistma, kui päike, ja elledam hiilgama,
kui taewatähhed.

Salmikenne. Nenda on ka surinute ällestousminne; kad-
duwas põlwes külwatakse ihho, hukkaminnematta
põlweks ärratakse sedda ülles. Anta külwatakse,
auga ärratakse ülles; nõdruskes külwatakse, wäes
ärratakse ülles. 1 Kor. 15, 42. 43.

2. Anni fulg.

Üks uhke kirjotaja hakkas kirja kirjutama,
poes ostetud, walmis leigatud sulled keif kasti
täis ninna kes. Wõttab üks wälja, hakkab krib-
bistama: „Soh!“ surrub wiuhaga sulle nok-
laura peäle, walmis! — Hakkab teisega eddasi
sõitma; üks ridda aetud, jälle sulle otsake wasto
lauda! — Kolmas polle ka hea, jallaga peäle:
Kriist! — Ots keigil kolmel!

Olgo küül, et ka sulle jures nattokest wigga
olnud; eks selle peäle polle sullenugga lodud?
Sa moistad jo küül mollemilt poolt äred tassafeks
aiada, ja nokki otsakest woaterraga mahha wõtta.

Mul on halle meel nende kolme anni fulgede
pärast, mis nenda ilma asjata raisko läinud!
Nendega olleks woinud moistlik ramato kirjotaja

kolm head luggemisse tükki ülesspanna, ja kui saab trükkitud, siis woiwad ennem kui tuhat inimeste hinged seält seest õppetust sada. Agga kus ta nüüd on? Luaga wäljapühhitud, tüdruk wiiskas prüggi unniko peäle. Oh teie waesekesed! enne puhta tiwa külges, nüüd on ots teil mudda sees!

Ma mõtlesin: Kui palju inimesesed peaksid weel Maapeäle jama ellama, kui suur Jummal tahaks ka nenda äkkiste kohut moista, et kui inimesesse süddame sulg warsti ei kirjota: „Säh, kisku kurrat!“

Oh sedda Jummalat pitka meelt ning ütle-matta kannatust! Kuida Temma katsub ja watab, parrandab ja leikab: üks temmast ommeti peaks ka weel üks kolmaw sullekenne sama; monni leht taewa ramatusse kirjotada.

Ja saab, ja inglid laulwad rõmo pärrast Allelujah!

Salmikenne.

„Jehowa, ärra nomi mind mitte ommas fures wihas, ja ärra karrista mind mitte ommas tullises wihas.“

„Jõsand, keik mo iggatseminne on sul teada,

ja mo õhkaminne ep olle so eest warjul.“ Paul. 38, 2. 10.

Üks kirri.

1840.

Armas hingekarjane. Minna palluks Jesusse lauale üleskirjotada, ma pallun sind wägga süddamest, kui sa mind selle ilmalikko ramato sisse üleskirjotud, pallu, et se ülem karjane, kes omma ello minno eest on jätnud, ja wimist wer-retilka lasud risti sammast möda mahhajoosta minno patto pärrast, et se kirjotaks mind selle elloramato sisse üles. Ja minnul on nüüd wägga kurbdus ja halle meel, et minna ei olle joudnud tõeks tehha, mis ma sel surel redil lub-basin omma Jõsandale: „Sinno kätte annan minna omma waimo!“ — Agga minna ei olle mitte annud temma kätte, waid selle teise waimo kätte, kes miid iggawesse wallusse tahhab fata!

Nüüd tahhaks ma taggasi tulla, ja ueste lubbada: agga mis aitab se minno lubbaminne? Ma ollen jo mittokorda lubband, ja ei sa tõeks tehtud: oh lubba sinna, armas Jesus, ennast minnule, ja te sinna tõeks minno sees! Mo südda õhka wallo sees, et sa ei elland minno sees!

Sinna olleks küll tulnud, minna ei olle wasto wõtnud. Mul wägga halle meel, mo südda wallo sees, kui nuhtled, Issand, kibbedast, siis kissen-dan ma halledast!

Pallu sinna, armas hingekarjane, minno eest, et ma saaks weel wasto wõetud! Amen.

Uks laul.

Wisl: Jesus, tulle minnule.

22. Jouloku. 1840.

1. Jesus tulles armastes, Tõstab kät sind õnnistes, Sullago so südda müüd, Jesus kutsutab so süüd.

2. Laulge liggi, taewawäed, Kes seal Jesu pallet nääd, Nende peäle paistwad müüd, Kes siin nutwad patto süüd.

3. Hüab Jesu armastus: Urka ülles kogodus, Waat, so laste õnnistus On jo armus põllemas.

Wisl: Ma püan teigest hingest.

1840.

1. Oh hing, miks aega widad, Et sa ei

põra weel? Waat, minno külje hawad, Need otwad wägga sind, Et enne surma surred, Siis surmas ello saad: Kui ilma mahhajättad, Siis inglid terretad.

2. Ma ollen walmistanud. Neil asjet Issa maal, Kes armo himmistawad, Ning kütwad tõega; Ma ollen isse saatjaks Siin wäla ilma peäl, Ja jälle römustajaks, Kui kurbdust tunnewad.

3. Oh minno armokessed, Küll pea lahkume Siit teine teise sõbrust, Siiski ei kurbaks sa: Küll taewas kofko same, Seal on se pärris Ma, Ning Issa pallet näme, Ja kitust laulame.

Wisl: Hinge peioke.

22. Talweku. 1840.

1. Millal peäsen siit Surma ihho seest? Hingel iggaw, Issand, tulle, Peästa mind sest patto koormast! Jesus, tulle sa, Peästa armoga.

2. Issand, tule mind, Ei ma jätta sind. Sinna minno kallim warra, Mo hing sinno põle hoiab. Ei ma jätta sind, Jesus, aita mind.

3. Keik mo mõtte, meel Käib nüüd sinno

peäl: Ei ma muud siin ilmas noua, Sinno
armo pole jouan. Jeesus, aita mind, Ei ma
jätta sind.

Raunid waimolikkud mõtted.

1.

Reikide mu lomade Pead ning silmad on
alla, Ma pole pöördud, kust nemmad omma toi-
dust sawad, ja kuhho nemmad ka wimaks ärra-
kauwad põrmuks, mullaks. — Innimesse Pea
ning silmad on nenda seätud, et nad woiwad
ennast hõlpsaste taewa pole üllespöörda, kust
nende Dnnistus on tulnud, ja kuhho nemmad
wiimistelt lähwad iggaweste ellama.

2.

Hommiko pallu: „Issand, hoia mind kiu-
satusse eest!“ — Päwa walwa, et sa melega
patto sisse ei lähkä. — Öhto pallu: „Anna an-
deks, mis on eksitud!“ Dse hinga ihho ja hin-
gake Jeesusse armosülles.

3.

Hommiko palwe teeb süddant rõõmsamaks.

Sõmapalwe aiab tühjad juttud taggasi. Öhto-
palwe annab parreminne hingata! — Rule, lug-
geja, kes sa seie male polle suurt luggu palwest
piddand: katsu ommeti tännasest päwast ka omma
Dojaga räkida, nago lapsoke omma armsa isaga:
siis peab sulle sama se rahho, mis on üllem kui
keif moistus.

4.

Summal ellab kõrges taewas, ja ommas
pühhas templis, ja ühhe rõhutatud süddame sees.
— Kanna palwega omma süddant Summala
kotta, wõtta tännoga seält rahholeiba omma hin-
gele, ja ota rõmoga sedda tunnikest, millal ta
sind kutsub omma auriki ellama.

5.

Jehowa on mo karjane. Karjane armastab
ommad lambad, et temmal rõõm on, kui ta nende
peäle mõtleb ja watab. Ta kannab hoolt nende
eest, et ta otsib neile head kōhhad, kust nad woi-
wad süia sada. Ta kaitseb neid keige kahjo eest,
et kurri loom ei sa neid neelda.

6.

Jeesus seadis Issa meie palwes iggapä-

wase leiwa kõrwa warsti ka wõllade andeks-
andmist, et peaksime mõtlema: Mi wägga tar-
wis, kui iggapäwane leib on ihho ellule, nifam-
moti tarwilinne assi on iggapäwane pattide an-
deksandminne hinge ellule.

7.

Kust se peaks tulles, et ennamiste mailma
rahwas ei falli pühapäwa kirrikotella hüüdmisse
heält?

Wõib olla, et üks hirmotusse heäl hüab
seäl jures nende kõrwa sisse: „Ello on ürrifenne,
surm on äkkilinnie, kobbus on iggawenne!”

8.

Iggal lapsel on omma pärris ristiniimi,
nenda olgo ka iggal lapsel omma pärris ennese
pühha kirri. Kui polle sedda hinda täis piiblit
murretseda, siiski pool piibel eht uus Testament
peaks temmal ikka ollema ussolampiks ellotee peäl.

9.

Kui pärris Jummal rahho ellaks jubba so
süddames, siis ei saaks mitte igga tühhi assi sinno
hinge laewakest nenda merre laenette peäl ülles

ja alla pillata, nago se nüüd allati on nähha
ja tunda!

10.

Minno ennese sees on minno surm, — Je-
susse Kristusse sees on minno ello! Oh minno
kallis Lunnastaja, peästa mind ikka ennam lahti
minno ennese ollemisest, ja wõtta mind õige
täieste ja terwelt ommaks pärris osaks iggaweste!

11.

Tõdde toudsko, ja walle wango! Keik walle
on otsego laggund maia, mis sa kül iggalt poolt
parrandad, ja mis ommeti jälle ikka tahhab
pähhä tulla. Wallelik käib allati nõggestest ja
ohhakattest läbbi, mis ta isse on külwand ja is-
tutand. Üks murre ja hirm ühtepuhko, et temma
waltetamine ülestulles.

12.

Murra omma langet süddant, enne kui so
filmad jubba tuhniks lähwad, ja põra ommast
pahhast ellust, enne kui so jumfed halliks sawad!

Siis peab sinno hingeello wilja kandma, ja sinno
ihhosuggu bitsema!

13.

Kui sa teaksid, et nelsja näddala pärrast on
so furnokehha kuus jalga mulla al, kas sa siis
wöttaksid meelt pöörda? — küsšin minna nüüd
sinno käest. — „Kül wöttaksin siis meelt pöörda!“
— kostad sa. — Oh sa jölle innimenne, mis
sa siis weel otad, sa woid jo nelsja päwa pärrast
jubba furnoaedas olla!

14.

Ilma Jummal teadmatta ei woi ükski inni-
menne sulle pahha tehha. Kui Temma lasseb sulle
sedda sündida, siis on temmal se pühha nou seäl ju-
res, et sa pead kannatust öppima. Siis pea omma
suud kinni, et sa mitte ei nurrise, agga siis te jälle
ommad uled lahti, et sa temma kitust kulutaksid.

15.

Kui suur Jummal middagi käsib, ütleb

ning teeb, siis pea sinna omma suud kinni, ja
heida põlwili mahha, ärra rägi wasto, ärra mõtle
kassipiddi; waid mis temma käsib, sedda te, ja
mis temma ütleb, sedda kule, ja mis temma teeb,
sellega olle rahhul.

16.

Kui meie palwet teme, siis rägime sure Jum-
malaga: kui meie kirjast loeme, siis rägib suur
Jummal melega.

17.

„Surm teeb ello armsaks; pimmedus pan-
neb walguist kiitma; nälg annab leiwapallosefsele
suud; tööbi õppetab terwist kalliks piddama.“
Hädda õppetab Jummal pole hüüdma, ja riisti-
kandminne juhatab taewateed käima.

18.

Jagal inimesesl on temma surmapääw
Jummal förmega temma Pea otsa peäle kirjo-
tud. Inimeste silmade eest on se kirri warjule
pantud. Jummal näab sedda selgeste, ja kutsus
ärra, kui tund kä!

19.

Te sinna Jeesusele siin omma süddame üks

lahti, et Jesus woiks siinule seäl omma taewa
uksed lahti tehha.

20.

Usslik kõnne on süddame lampile ölliks. Kui sa
ühtegi ölli ei walla lambi sisse, siis kustub se ärra;
kui sa üllearro ölli wallad, kustub se ka ärra!

21.

Jummala fanna on kui päwa paistminne.
Olgo ka silmad kinni, päike paistab ikka ka silma-
laudest läbbi.

22.

Teie wannad tekäiad, sage ommeti ka kord
targaks! — Ofske peäle maad, agga haua asse-
meks! — Ehitage kül maia, agga se olgo kuest
lauast! — Murretsäge rided, agga ärge unnus-
tage sitrusäkki! — Valmistage tekäimist, agga
se olgo teise mailma sisse minnema!

23.

Kui sinna lähhad surrema, ja so laps teab
365 kallid pühha kirja tunnistussed wannast ning
nest Testamentist Peast ning süddamest, ja polleks

ful ka mitte üks ainus koppit hõbbe temma kätte
pista: siis on temma hingele ommeti rohkem õn-
nistust jänud, kui olleksid sa temmale 365 hõbbe
rubla järrele jätanud, agga ei Peas egga südda-
mes polle üht ainust piibli salmikest!

Süis hakka agga Jummalala nimmel peäle,
igga pääw üks salmike temmaga õppima.

24.

Kui sa omma tö peäle uhke olled, mis sa
Jummalala rikis olled teinud, siis kaub temma
õnnistus, ofsego kerwadene lummi! Kui sa keif
au Jehowale annad, siis kaswab temma õnnistus
kui hallika wessi, mis wlimselt sureks jõeks saab.

Kennad juttud.

1.

Küllab meie Kalendri luggejad teadiwad enna-
miste puhhas, et saksa handiwertide jures se pruuk
on, et need nored mehhed, kes ammeti selliks on
sanud, woobra male ja surema linnadesse läh-
wad, kui neil joud selle tarwis on. Seält ofsi-

wad ennestele tenistust omma ammeti joukama meistride jurest, et saaksid mitto muud ja teist modi tööd nähha, kui neil koddoo olli olnud. Monned sellid lähwad üsna kaugel ja mitto riki läbbi. Kui nemmad moistlikkud, kassinad ja prisked tötegiad on, kes omma ammeti peäle hästi on õppetud, siis leiawad omma teereisi peält ennamiste iggast suremast linnast peagi head tenistusse kohta, nenda et neil ommast piisofesest warrast suurt kullutamist ei olle mitte tarwis, ja et tee-roaks neile suggu ikka kufrusse järrele jääb.

Se mis siin nimmetati, läks ehk selletamisfeks ja nago eestkõitneks tarwis selle juttustamisse jures, mis nüüd kätte saab.

Kaks saksa handwerki sellit, teine seppa ammetist, teine tislari ammetist, kes jubba issamaal lahke sõbrusse sees ollid ellanud, juhtusid omma ammeti reisi peäl ühhe woõra linna sees kogematte jälle kokko. Suur olli mõllematte rõõm, sest et keif teised seal linnas neile üsna woõrad ollid. Iggaühhel olli omma ammeti meistri jures tööd, kelle kallal nemmad truid ollid. Kui päwa tö aufaste tehtud ja puhkamisse õhto aeg kätte sai, tullid nemmad ennamiste ikka teine teist waatma ja meelt jahhutama mõnnusa kõnnele-

miste läbbi, mis nende isä ja emma ning sugulaste ja kodduse luggu peäl käisid, nenda kui ollid ommal armsal sündimisse kohhal sedda keif järrele jätnud. Terwet aastat ollid nemmad seal woõras linnas aufaste läbbi aianud ja iggaüks omma ammeti polest kaunis paljo jure õppinud. Siis hakkasid jälle emale minnema. Se piisuke rahha warrandus, mis ollid ennestele korjanud, olli neil ühheskous, ja se keestas neile kaunis kauaks, sest et ellasid kassinaste ja et ei raisanud sedda mitte lia sõmisse egga jomisse läbbi. Monned nädalad ollid nemmad omma teereisi peäl rahholiste eddasi sanud, kui juhtusid ühhe surema linnase, kus mõtlesid ennestele jälle iggaüks ommas ammetis tööd ning tenistust otsida. Nüüd sai agga ueste arwalikkus, et inimeste mõtted ei sünni ei ammogi mitte igga kord ühte Summala mõttedega. Piddid ennestele tööd otsima, agga seppa ammeti sel langes haige wodi peäle, ja se haigus andis ennast kohhe haketatusses ni rängal wiisil tunda, et tislari sel ei piddand mitte üksnes päwal ja õsel sõbra eest hoolt kandma, waid ka nisuggust roga murretsema, mis haigele sünnib, ja temmale toetri ning aapteki abbi noudma. Oh, mis waene luggu olleks muido sel haigel olnud, kui helde Summal

ei olleks temmale mitte üht niisugust lahke süddamega ning hallastajat sõbra warjaks saatnud, nenda kui teine wagga noor inimene teisele tõeste olli! Mõtles siis enneses: „Siin wooral maal ja üsna woõra rahwa hulgas ollen minna sel armetumal haigel weel hopis enniam kui muidogi temma liggimenne, ja ei tohhi tedda mitte mahhajätta, waid pean püüdma, temma abiks Samaria=ma mehhe sarnaseks sada.“ — Ja weel teine kibbe murre kippus temma peäle sepärrast, et peagi mollematte rahha kufnud pohjani ollid tühjaks sanud tee=reisi ja selle kullutamisse läbbi, mis haigele tarwis läks. Nende pühhapäwased rided, nende parremad kaela rättikud ja särgid, nende ued sapad, nende hõbbedad sõrmused ja urid, keik, keik piddi korra pärrast ärramiidud sama. Se eest tislari norel ausal mehhel olli ommeti wimaks se suur rõõm, et näggi muist omma hooltkandmisse läbbi omna sõbra jälle terweks sada. Teine ei moistnud tedda temma truusse eest mitte süddamelikkult kül tännada, hakkas temma kaela ümber, ja nuttis ärdaste se pärrast, et ei jõudnud essiotsa ei milgi kombel mitte sõbrale sedda tassuda, et teine olli temma heaks keik ommad parremad rided ja muud warandusse asjo kullutanud. Tislari sel trööstis

tedda ja ütles, et suur Jummal kül lähhäks eddespidi sedda temmale enniam kui rohkeste jälle tassuma, mis olli katsumud omma wenuale head tehha, ja et ei ükski ristiinimenne ei tohhiks niisugust armastusse tenistust omma liggimesel, mitte keelda, liati siis, kui olleks teisega wooral maal ja woõra rahwa hulgas.

Noor sep, kui olli jälle täieste terweks sanud, leidis seält linnast ühhe ausa ja joukama seppa ammeti meistri jures head tenistusse kotta. Teine noor mees otis ennesele ilma asjata tislari ammeti tööd, ja hakkas ainouksi emale minnema. Sõbrad piddid siis raske süddamega teine teisest lahkuma, ja norel seppal olli weel rassem meel sest, et temmal ei olnud muud ühtegi omna sõbrale pakkuda, kui omna süddamelikko täanno. Muud tassumist temmal ei olnud essiotsa mitte: palka temma ei olnud weel sanud tenida. Temma satis siis omna sõbra tee peäle, ja kurwanoõlissel wiisil jätsid mollemad teine teist Jummalaga, sest et ei olnud suurt lotust, enniam siin Ma peal enniam nähha sada.

Tislari ammeti sel läks mitto Saksama riik läbbi, ja ikka sesamma willets luggu sündis temmale, et ehk ei ükski tedda ei tarwitand mitte,

ehk et temma omma näotuma teggomodi pärrast üsna waese tenistusse kohha peäle sai, kus temmal kibbe melehaigus olli selle alwa seltsi pärrast, kellega temma piddi ühhes ellama. Ja ka se hädä juhtus temmale, et monnel kohhal ei sanud leiba küil, omma kõhto täita, ja weel wähe minne ennesele parremad rided murretseda. Pärrast temma olli omma kahwatud silmaga ja omma ridehilbude sees ni armetumal wiisil nähha, et ükski aus meister ei julgend tedda wasto wõtta, sest et iggaüks temma pärrast kartis, nago olleks omma liderlikko ellamisse läbbi ni üsna otša sanud.

Mis mu nou jäi siis sellewaesele wimaks järrele, kui nekrutiks ärraminna? — Seäl sai temma omma ihho nödrusse pärrast raskest haigeks ja piddi monned nädalad hospitalis maas ollema. Waewalt olli temma suggu parremaks sanud, kui üllemad tedda tenistusse polest üsna kolwatumaks lomaks arwasid ja tedda wäetenistussest ärralükkasid. Pool paljas astus temma seält wälja, ja et temmal omma willetsa põlwe sees weel wähe minne lotust ei olnud, et legi tedda saaks mingisugguseks tenistusseks ehk tööks wasto wõtta, sest et ram olli temmal hopis otša sanud, siis piddi temma wimaks, oh kui wägga raske süddamega! alwa kerjamisse ammetit kat-

suma. Ei sa ülesrääkida, mis õnnetumad aastad need ollid, mis se willets hing omma hulkumisse jures piddi läbbi aiama.

Üks suur abbi jäi selle waesele keff temma kehwa lou sees ommeti ikka weel järrele, ja se olli se, et temma omma südda tedda ei moistnud süalluseks temma õnnetuma seisuse pärrast, ja et sedda risti ei sanud mitte Jummalu nuhtluseks, waid tarwilisuseks karristamisuseks arwata, mis taewase Jõsa käest temma peäle olli tulnud.

Se mis temmale weel ja eddespiddi temma ello-tee peäl juhtus, sedda räägigo temma nüüd isse omma sannadega ülles.

„Omma ülewägga kassina ihsorammo pärrast, minna ei joudnud ei ammogi mitte omma hulkumisse tee peäl kermeste eddasi astuda; ja wantrit ennesele palkada, kust rahha seks wõtta? Sepärrast läks terve aasta ärra, enne kui sedda kohta kätte sain, mis peäl keif minno iggatsemised käisid. Ja se olli sesamma lin, kus ollin piddand omma süddame sõbra, pärrast temma terweksfamist, mahha jätma. Ehk leiaksin tedda praego weel seält, ehk olleks ommeti monned sanunud temma pärrast seäl kohhal kätte sada. Agga enne kui nattuke awalt ja tasfasel wiisil

omma nou otsa näggin, oh, kui kibbedaste piddin minna omma ellopäwade pallawat ja külma katsuma! Ei olleks sedda enne mitte tõeks arwanud, kui wast nüüd, mis räkimatta ränk waeste ning häddaliste järg siin Ma peäl on. Oh, kui mitto joukama innemeste hulgaft neid on, kes teotamisfe, kurja wandumisse ning söimamissfega neid omma ukse peält wäggise ärralükkawad ja sedda kibbedat fanna neile ettewiskawad, et nemmad ei muud kui üsna laiskusfe pärrast hulkawad ja kerjawad! Ja seddagi piddin ma wahhest katsuma, et üks ehk teine kwerad minno peäle aias. Oh et fuur Jummal sedda neile saaks andeks anda!

Wimaks ollin minna fenna liina sanud, mis peält minno iggatsfemissfed käisid. Juhtusjn õnsal wiisil seäl allewis ja kohhe hakkatusfes ühhe seppa paa peäle, kus rahwas ollid tõ kallal. Seisjn seäl kiini, ennesele leiwa rasukeft allandlikkult palluda. Üks noor priist mees astus ukse peält wälja ja ütles lahke sammaga, et piddin sisse tulles. Oh, kas sate küll minno rõmo viete ärra-
arwata, kui minna tedda kohhe sain ommaks süddame söbraks ärratunda! Agga temma ei sanud mind ei milgi wiisil ärratunda, ni üsna teist tegomodi ollin läinud.

Kui noor sep, kes olli meistriks sanud, ja kelle omma pärralt padda olli, minno käest küsis, kes minna ollin, kust ma tullin ja kuhho piddin minnema, ja kui minna keige se peäle wastust ollin annud, siis se olli temma melest nenda, nago minno heäl piddi temmal tuttaw ollema. Astus liggimale minno ette ja watis tüf aega üksi filmi minno peäle. „Jummal tulgo appi!“ hüdis temma siis küssendamisse wiisil: „Eks sinna ei olle minno kallis wanna süddame söbber ning armas selfimees, kelle peäle ollen allati möttel-
mud, ja kes minno surmahaigusfe sees minno peäle hallastas ning kelle lahke trui hoolikand-
missfe läbbi minna muist omma terwiist jälle kätte sain? Eks sinna ei olle fesamma innimenne, kes minno heaks ommad rided ärramüüs ja omma weikeft rahha warrandust ärrakullutas? Eks sinna ei olle siis minno suremaks heateggiaks sanud siin Ma peäl? Jah, sa olled minno melest kui minno keige armsam kallim lihhane wend.“

Süis temma hakkas ümber minno kaela ja nuttis minno kallal rõmo ning tänno püsarad. Ei mingisuggust häbbi ei tulnud temma mele fest, et olli omma sellide filmade ees, kes ukse peäl immetelledes seisid, ühhe inimessfe kaela ümber

kallanud, kes kui üsna armato ning näoto ker-
jaja olli nähha. Rõmo viskamisega wiis temma
mind kätpidi tuppa omma naese ette. Sesamma
naene olli selle furnud seppa meistri leif olnud,
kes omma teise mehhele sedda seppa padda ja
kaunis suurt warrandust ommaks kasa-anniks olli
tonud. — Sep pistis mind nago wäggise omma
illusa sure toli sisse istuma, kargas rõmo pär-
rast kui noor pois toas ümber ja hüdis omma
naesele: „Eena! tõtta kermeste üllesse, ja to
minno pühhapäwased rided mahha, et minno
süddame sõbber saaks ennast parreminne ehhitada.“
Minna püüdsin küll monda se wasto räkida, agga
sest ei tulnud ühtegi. Sep tõi wet, ja ma pesin
filmad ja käed puhtaks. Senni astus naene illusa
riietega ja ue sapastega tuppa, ja kui olli jälle
wälja läinud, said minno peajuuksed piratud ja
habbeme ärra aetud; puhhas särk ja puhtad suk-
kad, uhked rided ja ued sapad said selga ja jalga
pandud. Müüd seisin kui teist modi innimenne
seäl. Sep ütles: „Eks sinna ei olle müüd jälle
kui minno endine armas seltsimees nähha?“

Kui perrenaene melle olli maggusat ja roh-
ket sömaaega murretsenud ja minna omma ihho
rammod kinnitanud, wiis perremees mind treppist

üllesse ühhe illusa toa sisse, kust leidsin keif tar-
widusse ja hõlbo asjad kous. Siis ütles sõbber
minnule: „Sago müüd se tubba sinno pärriseks
ello asfemeks, ja keif, mis siin sees, sinno om-
maks, senni kui olled ennesele ühhe ausa tislari
meistri jurest head tenistusse kohta leidnud. Ärra
tõtta agga mitte wägga ussinaste, nisuggust põlwe
kätte sama. Wõtta ennesele parrajat aega seks,
jälle tubliste korjada ihho rammo, mis sinno
pitka ning waewalise hulkumisse läbbi ni otsani
olli otsa sanud. Minno ja minno hea naese pär-
rast se olleks tõeste sedda kaueminne sedda mõn-
nusaminne. Eks sinna ei olle sedda minno käest
täieste teninud, et minna keif omma warra sinnoga
poleks jäggaksin? Kas minnul olleks küll praego
sedda jondo seks, kui sinno hallastusse meel ei
olleks minno raske haigusse sees mitte minno
sureks abbiks olnud?“

Kui ollin temmaga jälle alla tuppa sanud,
kutsus perremees keif onnad kondakondsed kofko
ja rakis nende wasto sedda ülles, kes se woõras
mees viete olli, ja mis luggu nende mollematte
süddamelikfo sõbrusfega pididi ollema. Perre-
naene teadis sedda ammogi, sest et teine tännalik
hing temmaga sest mitto ja mitto korda olli kõn-

nelenud. Keikidel nähti siis rõmo ja tännalikko meelt minno wasto ollewad selle armastusse abbi pärrast, mis olin nende perremehhele saatnud, sest et nemmad tedda wägga auustasid ning armastasid. Keige ennamiste andis perrenaene isseärraniste, wet silmil, omma tännalikko meelt minno wasto üles, sest et olin omma trui hoolikandmisse warral temma süddamest armastud abbikasa ellusse hoidnud. Naene langes põlwili mahha ja pallus Jummalale õnnistamist minno peäle.

Teisel päwal, mis olli üks pühapääw, läksime mollemad sõbrad kirriko. Seal juhtus nenda, et jutlusse sannad ja maenitsused se peäl käisid, et innimenne peaks keige se eest, mis Jummalale käest temma ossaks saaks, olgo head ehk kurja, taewa Jõsale kui ühhe armo aini eest ühte wisi süddamelikko tänno pakkuma, agga et innimesed ei tohtind ka mitte unustada, omma liggimest, kelle käest ollid head sanud, süddamelikkult tännada ning sedda head temmale tassuda, ni paljo kui se neil woimalik olleks, sest et helde Jummal enne se asemel nisuggust lahket liggimest on armo nouks wallitsenud, ja et siis heateggijat innimeste hulgast tännada nisammoti paljo olleks kui Jum-

malat tännada. — Nende sannade peäle hakkas sõbber sallaja minno käest tuggewaste kinni ja watis, pissarad silmil, püsti minno peäle, nago tahtis minnule öölda: „Wata, mo wend, sinna olled Jummalale asemel minno heateggijaks sanud, ja minna ollen allati sinno wõlgane.“

Õhto pole olli sep keik ommad suggulasfed, sõbrad ja nabred enne se jure woõraks pallunud, minno taggasitullemisses mällestusseks. Toad, kus muido üsna waikne ja rahho luggu olli olnud, said nüüd rahwast täis, kes kül ilma sure karrinata, agga ommeti ni lustilissel wisil kous ollid, nago warrud ehk pulmad seal lahti olleksid. Kui illusaste ja rohkeste seatud õhto sõma aeg otsas olli, räkis perremees teistele laia jutuga keik sedda üles, mis minna temma heaks olin teinud temma ränga ja pitka haigusse sees ja tõstis sedda ni sureks kitusseks, et minnule tuli häbbi silmi sedda kuuldes. Piddin tedda ärdaste palluma, et ta wahhest sega lõppeks. Pärrast sedda jälle kippusid woõrad minno peäle, et piddin neile keik ülesrākima, mis minnule olli juhtund nende möda läinud aastade sees. Kui segi olli otsa sanud, jätsid nemmad meid Jummalaga ja läksid puhhas selge peaga koiu. Minna

tännasin omma lahket perremeeft ja perrenaeft tän-
nase mönnusa päwa eest, ja astusin omma illusa
rahho kambriše, ennast, süddamelikko tännoga
Jummala wasto, omma puhkamisesele walmistada.

Nattuke hawalt sain minna ikka rohkema
rahwa hulgaga tutwaks, ja nende seast ollid en-
namiste puhhas targad, ausad ning jummalas-
kartilikkud mehed. Minnil juhtus se õn, et
neid ka ikka enam paljaks sai, kes hakkasid min-
nust luggu piddama, ja omma lahket armastusse
meelt minno wasto töeks tunnistama. Monni
näddala pärrast tulli üks tislari ammeti meister,
kedda keif teisid ausaks meheks arwasid, minno
jure ja ütles, et temma olli keif sedda aega, mil
minna seal ollin linnas, minno ellamisse wiisi
sallaja ja holega tähhele pannud, ja et küll arwas,
meid teine teisega hästi ühte sünniwad. Kui se
ka tö polest sesamma luggu saaks olla, nenda
kui teine lotis, siis pallus temma mind, et ma
piddin temmale tullemia. Lapsi temmal ei olnud
mitte, nenda kui ta ütles, leff temma olli mitto
aastast sadik, ja peälegi wanna ellatand mees,
kes ei joudnud mitte enam, ommad maia asjad
toimetada. Ütles weel, et se olli temmale se kord
fel wiisil juhtund, et temmal praego puhhas üsna

nored ja poolteist õppimatta innimesesed ommas
ammeti tenistusese olli, agga se temma sure wan-
nodusse sees temmale lialt raskeks lähhäks, neid
täieste õppetama ja nende üllewaatja ollema, et
saaksid kurja tee eest hoitud. Kui minna tahhak-
sin temmale seks truiks abbiks olla, siis temmal
olleks se nou, omma meistri ammetit hopis minno
kätte anda, ja ürrikesse aia järrele omma puhka-
misese põlwe hakkada. Minna andsin ennast rõ-
moga temma nou sisse.

Kui ollin omma ue koha peäle sanud, siis
näitse peagi, et wanna meister ja minna wägga
hästi issekeskis leppisime, ja ka nende nore rah-
waga, kes seal kous ollid, sain ma hõlpseste korda.
Jubba esimesse aasta järrel teggi wanna perre-
mees omma tootusse saada minno wasto töeks.
Kui ollin seätud wiisi möda tislari ammeti meis-
triks sanud, siis läks ka wanna meistri rohked
tööd minud kätte, ja minna tenisin ennesele peagi
sedda sisse, mis omma ellopiddamisseks tarwis
läks. Helede Jummal õnnistas mind ka sestpolest,
et leidsin ennesele üht priske, töteggiat, lahket
ja wagga abbiaka, kes keif minno maia asjad
wägga hästi toimetas, ja minno ellopäiwi igga-
piddi mönnusaks teggi. Monne aasta järrel olli

mul weel se süddame rõõm, et helde Jäsa tae-
was mind õnnistas terve priske lastega, kes en-
namiste emma trui hoolikandmisse läbbi jum-
malakartlikkuse hingeks üleskaswasid ja wanne-
mattele kindlaks rõnuks ja auuks said. — Eks
ei olnud siis armolinne Jummal enam kui roh-
keste keik sedda täsunud, mis ollin omna nore
ea sees mapeälse ello waewast ning raskusfest
katsnud ja kannatanud? Ja sel wiisil on ikka
ning allati meie hallastaja Jummal armu nou
temma innimesfelaste kaswatamisse jures. Kas
saaksime kül ial temma armust viete arro, ja kas
tunneksime kül mingisuggust head, kui ei olleks
enne sedda ühtegi rist egga hädda meie kätte sa-
nud? Oh siis tännagem heldet Jummalat weel
enam süddamelikkult kurja ellopäwade eest, liati
fest, et need keige parreminne aitwad, meie süd-
dame parrandamisse nou korda sata! Ja se sün-
nib ka sega kokko, mis prohwet Jesaias annab
Jummalat suust räkida, üteldes: „Wata, ma
fullatan sind ja ollen sind ärrawallit-
senud willetsusse ahjus.“

Saksamaal olli, ehk weelgi on monnes koh-
has maddala põlwe rahwa suus se wanna sanna
kuulda: „Seäl perres, kus lapsed omna rum-
mala ning kurja ellamisse läbbi isä ja emma
au teotawad, kustumad küünlad toas ärra.“ —
Se juttustaminne, mis siin praego kättetulleb,
saab ülesanda sedda, mil wiisil se nimmetud wanna
sanna ühhes perres ennast töeks tunnistas.

Olli üks suur külla, kus ennamiste keik ho-
ned kui illusad ja näggusad ollid nähha. Ella-
misse toades ollid kaks kannis sured ja selged
aknad, mis ulitsa peäle andsid. Iggaal perrel olli
isse peksmisse rei ja karja laut, sepärrast said
rahwas puhtaste ning kasfinaste ellada; ja peä-
legi olli keigest nähha, et seäl joukas rahwas
hölbo sees ellas. Perremeesstel olli, peäle omna
põllo tööd, weel ennamiste iggaühhel isse hand-
werki ammet, mis temma aias. Meid ollid isse-
ärranes nelli: üks treial, üks klasisep, üks tiskler
ja üks korwi punnusa, kes iggaal nädadalal ühhel
seätud päwal klasseppa jures kokko tullid, et kla-
sisep teistele awisid ette luges. Sesamma mees
olli kül nattuke enam kui teised seäl küllas ra-
mato peäle õppetud. Rahjo agga, et temma

omma surema moistusse pärrast olli uhkeks ning surelisseks ja ennast täis sanud. Ei sallind teiste käest ühtegi wastoräkimist se wasto, mis temma olli neile kui selge töe sanna kulutanud. Et temma isse ka wahhest ommas mõttes ja arrus eksitusse peäl saaks olla, sedda temma ei arwanud ei polegi mitte töeks.

Ühhel õhtul, mil need nimmetud nelli nabret awisi luggemisse ja mu juttoaiamisse pärrast jälle ollid kokko tulnud, juhtusid nemmad ühhe lehhe numri sees sellesamma wanna sanna peäle, mis siin üllemal sai nimmetud, „et seal perres, kus lapsed omma rummala ja kurja ellamisse läbbi isä ja emma au teotawad, küünlad toas ärrakustuwad.“ — Klasišep hakkas siis sedda wanna sanna pilkamisse wiisil naerma, ja seisis se peäl, et se ei olnud muud kui üks tühhi hirmutamisse sanna, kellest ei wannad egga nored ei lähhäks suggugi holima. Teised ütlesid kül, et ei tohtind sedda wanna sanna mitte tühjaks egga alwaks arwata, waid et se nore rahwale wägga tarwis olleks, sedda sanna neile üsna tössiseks nimmetada ja nisuggust hirmutamist neile tihti meletulletada. Ühke klasišep sai tullist wiha täis, lbi rusfikaga laua peäle, ja ütles kisseidades:

„se jääb ommeti töeks, et se sanna ei olle muud, kui üks selge narri ja wanna naese jut.“ — „Noh, noh, wennike,“ ütles siis treial, „ärä olle mitte liig julge omma sure moistusse peäle, waid tänna Jummalat, et sinna ei sa mitte katsta sedda keige kibbedamat laste wannematte ahhasust hukka läinud laste pärrast, sest et sinmul lapsi ei olle.“ — „Ja olleks minnul ka lapsed,“ ütles klasišep, „segipärrast minna saaksin sedda wanna sanna ikka walleks nimmetada; ja eks minna ei moistaks liati ommad lapsed sel wiisil ülleskaswatada, et minnul ei olleks neist ei minisuggust melehaigust karta?“

Ommeti pididi sesamma kange mees monni päwa järrele sest arro wõtma, et sel wannal sanal täis õigus olli ja sedda töeks tunnistas, mis peäle ta näitab.

Joulo pühha õhto olli kätte sanud, se kallis aeg, mil selle pühha lapsokesse, Jefusse, sündimist ette terretame ning pühhitseme, ja mis wannatelle ni hästi kui noortelle üht wiisi üks römo aeg on. Ka seal Saksama külla sees, kellest siin juttustakse, olli se mõnnus pruuk, nenda kui meie Ma liinades ja moisades, et Joulo õhtul perre lastele lauda ehhitakse: nored kusepuud sawad

pujalla peäle seišta pandud ja nende okste peäle penikesed waksüünlad kinnitud, sedda rohke minne sedda illufaminne. Dunad ja Saksama marjad sawad okste külge üllesripputud, need nored pünd omma jalgade läbbi laua peäle seišta pandud, ja nende okste küünlaid pistakse põllema. Igga ühhel perrelapsel on laua peäl isse koht, kus temma Joulo kinkitust ehhitakse. Nenda tehti nüüd ka seal küllal treiali maias. Klasišep, kelle pärrast jubba kuulsime, tedda ilma lapseta ollewad, koggus ennast ennamište treiali perrese, nenda kui nüüdgi, et saaks teiste laste rõmusest ennast ka rõmustada. Olli pišfukkesed pabberi kastid kasa tonud, mis olli punnaseks, rohho-lisjeks ja kollaseks illufaste wärwinud, ja kus sees roššinad, mandlid ja plomid ollid. Reid pabberi kastid kinnitati selle warrandussega, mis neil sees, ka pu okste külge kinni. Kui keif olli walmis ehhitud, said perrelapsed senna kambrise kutsutud. Oh mis rõmo biskamiš nemmad üllesaiasid selle kanna Joulolaua illo ja kinkituste pärrast! Oh kui nemmad tännalikkult isja ja emma ümber kaela hakkasid, neile süddamelikkult fund andsid, ja laua ümber hüppasid ning kargasid!

Kui perremees omma nabrega tiik aega Joulo laua jures ollid istunud, pipo tombanud ja meest

jahhutanud laste rõmo läbbi, siis ütles perrenaene: „Et lähme nüüd teise tuppa ja watagem aknast sedda Joulo illo, misga meie naber, korni punnuja, seal wastastikko maias sees, tännini ifka omma tubba keige illufaminne koggone külla sees olli ehhitatud, ja mis nüüd saab wiššiste nendašammoti illufaste jälle paistma.“ — Kui ollid akna jure sanud, hüdis perrenaene järsko: „No nüüd, mis se tähhendab, et naber tubba üšna pimme on? Kui agga ühtegi äkkilist haigust, eh mu ränk willetsus neil waestel seal ei olle juhtund!“ — Senni olli perretiidruk sišse astunud. Teised küššisid temma käest, kas temma eh peaks teadma, mis luggu naber maias olleks? „Kültean sedda, parrago Jummal, kui wägga selgeste; agga mul on poolteist hääbi sest räkida,“ ütles tiidruk. „Rägi ifka,“ aias perrenaene temma peäle. — „Seišin,“ ütles tiidruk, „pole tunni eest šin akna jures, ja rõmustasin ennast selle illo pärrast, misga naber tubba Joulo tulle sees seal hiilgas; agga ürrikesse aia järrel kokušin nago ärra, sest et nende tubba järsko üšna pimmedaks läks. Jummal hoidko, mis on seal šündinud? ütlesin minna isšeennes. Šookšin siis kermeste üle ulitša, ja leidsin teise perre tiidruko ukse peält seišmast ja nutmast. Küššisin temma

käest, mis luggu seal olli juhtund, et Joulo tuld olli järsko kустutud sanud. Teine rätis siis sügawa õhkamisega minno wasto, et jubba pole aasta eest sealst lünnast, kus perre wannem tüttar aufas maias tenis, ramat olli sadetud sest, et se alw noor innimenne ennast olli süalluseks teinud kodduse püsfokesse wargusse polest. Et tahtsid küll weel temmaga kannatada; agga esimeest korda, kui temnia saaks jälle ühhe koerusse peält leitud, et nemmad tedda siis temma tenistussest lähhäksid ärraaiama. Sedda tahtsid need lünnas sakjad selle tüdrukko wannemattele teada anda, et need sammad lähhäksid omma tüttart kõrwaste maenitsema; agga kui sest ei tulles ühtegi, et siis se willets asji, et tüdruk järsko koiw tulles, ei saaks temma wannemattele mitte koggematta, ja et temma ei saaks neile wallet etteratida sest, mispärrast temma olles tenistussest lahti moistetud. — Jubba need sammumad ollid minno leiwawannemattele üks kibbe kurwastus. Oh mis hopis wallusam ahvastus olli neile waestele nüüd weel walmistud! — Ollime tänna õhto keik pühha rõmoga kous: se kanna Joulo laud olli jubba täieste ehhitud; praego piddid lapsed tuppä sisse kutsutud sama, kui toa ust wäe kaupä lahti kisti, ja se nimmetud wannematte lünnas tüttar ennast äkkit-

selt nende jalgade ette mani mahhawiskas. Olli ommad silmad kiini katnud, sest et temma ei julgend mitte, isä egga emma peäle wadata. Willets emma kullus poles minnestuskes omma toli sisse. Isä küssendas: „Mis sugguses teggomodis astud sinna häbbematta loom meie filmade ette?“ — Sest tüttar kandis omma häbbi märki ja kurjusse süüd ennese ette: seal lünnas olli temmale naese mütsi ilma trämeli tä pähhä pandud, ja muud temma liderlikko ellamisse märki andsid ennast temma kehha polest weel selgemal wiisil ülles. Isä hüdis karjumisse kombel: „Egga nisugguse lapse jures, kes sinna ennast ni hopis alwaks olled teinud ja wannematte au pohjani ärrateotanud, ei sünni mitte Joulo rõmo piddada, egga tulle illo pruksida.“ Perremees kargas siis toli peält ülles ja wiskas Joulo lauda wäggise ümber, nenda et künnlad järsko ärrakustusid ning tubba pakso pimmedusse sisse jäi.“ — Sel wiisil olli treiali perre tüdroko halle jut kuulda. — Klasisep seisis süggawas mõttes jures ja ütles wimaks: „Nüüd minna saan ommeti arro, et sel wannal sannal õigus on, mis ütleb: Seal perres, kus lapsed omma rummala ning kurja ellamisse läbbi isä ja emma au teotawad, kus-
tuwad künnlad toas ärra.“

Oh! on kalendri luggejatte hulgas ka monned nored poismehhed ja täis kasnud ümmardajad. Nende wasto on sellel, kes neid luggemissi siin on kirjutanud, üks tõssine maenitseminne ja süddamelik palluminne: Wõtke sedda nimmetud wanna sanna allati ja truište meles piddada. — Ugga teie, nored mehhed isseärane, ärge wiibige mitte ilma asjata; ennesele kohhe, mil se teil teie wäljaspiddise põlwe polest woi-malik on, üht priske, tõtegiat, jummalakartlikko abbikasa otsida. Sesamma nou hoiab teid keige parreminne hulkumisse ning liderlikko ellamisse eest. Ärge kartke mitte lialt sedda murret, mis teie elloüllespiddamisse polest teile sest abbiellust jure saab. Sejuggune murre lähhab teile hädaste tarwis, sest et se satab teid truiks ning au-faks tõtegiaks ja tõssiseks arropiddajaks. Se murre aitab teid, et ikka parreminne õppite, armastusse melega teiste järrele kulama, sel assemel, et ennamiste poismehhed muud kui isseenneste peäle ei mõtle. Murred on meile meie ellotee peäl tarwilisjed seltsimehhed. Se murre isseärane, mis suur Jummal isse abbiellooga ühte on pannud, on temma helde armo ja isalikkoo kaswatamisse nou, mis läbbi abbiello rahwas ka hinge polest kõlbulissemaks lähwad. Se on ka

mitmel wiisil nähha, et nored mehhed, kes küll enne sedda alwa laia tee peäl ollid kõndinud, pärrast, kui ollid abbielluse heitnud, hopis teist modi inimesseks saiwad.

Ja nüüd weel üks sõbra sanna teile, arm-sad ümmardajad: ärge wõtke mitte liig usfinaste sedda tootusse sanna wasto, mis monned seggatsed nored mehhed teile annawad, teid ennese abbi-kasaks wõtta. Seäl jures neil ei olle muud, kui se kawwal tigge nou, teid eksitada, ja nende kurja lihhalikko himmo ohwriks teid tehha. Kui ollete ennast hopis nende wäla kätte usknud, siis narrivad nemmad teid ärra ja jätiwad teid pärrast ommeti üsna mahha. Meleärraheitmissega sate siis wast sest arro, et ollete omma ennese ning omma wannematte au rikkunud ja teotanud. Beate siis omma häbbi ennese ette kandma, ja et se willets luggu teid kelab, ennast koggudesse kauba anda, jättate teie neid pühhaid kohto mahha, kust ennesele abbi ja trööstimist saaksite otsida, ja kust raske pattune sedda hinge abbi süddamelikkoo kahhetsemisse läbbi tõeste ka leiab. Teile saab hirm, ennast omma häbbiga kirriko ning palwe koia koggudesse seltsi anda. Ja kui ollete sellesamma willetsa järje peäle sanud, oh siis

wast ollete koggoniste mahha jäetud ja allarõh-
hutud hinged. Oh kallid ümmardajad! seiske
siis Jummalä pärrast keige kurja lihhalikko kiu-
satusse ning awwatellemisse wasto; pöggenege
omma waenlaste eest, kes teid ihho ja hinge po-
lest rikkuwad! Teie wagga woitlemissse jures seis-
wad Jummalä pühhad inglid teie kae kõrwas.